

Et Par Blade af Postvæsenets Historie.

Efter Arthur de Rothschild ved Angul Hammerik.

II.

Skjønt Æren for den almindelige Indførelse af Frimærkesystemet tilkommer de praktiske Englændere, træffe vi dog i Begyndelsen af vort Aarhundrede ligesom paa Forløberne for dette System i de Forsøg, som andre Lande gjorde paa at indføre en bekvem Frankeringsmaade. Vi have tidligere set, hvorledes allerede 1653 en Franskmand indførte Frimærker til Brug for den parisiske Korrespondance, men ikke før 1818 dukker den samme Ide op igjen i Kongeriget Sardinien. I Følge et kongeligt Dekret blev der 1818 og de nærmest følgende Aar solgt stemplet Brevpapir til 15, 25 eller 50 Centimer; Stemplet bestod i et blaåt Frimærke med en Kurér til Hest paa, af forskjellig Form efter de forskjellige Værdier. Brevet skulde da sammenlægges paa den Maade, at Frimærket blev synligt ved Siden af Udskriften; Konvolutter vare nemlig den Gang kun lidet bekjendte. Dette Forsøg blev dog ikke af væsentlig Betydning, lige saa lidt som Systemet nød et synderlig langt Liv, thi 1836 ophørte Salget af Postmærkerne, og Brugen af dem blev forbudt. I Sverige indgav 1823 et Medlem af Ridderhuset, Treffenberg, et lignende Forslag til sit Kammer, som dog ikke tog det til Følge.

Rowland Hills Ideer om Frimærkesystemet mangle saaledes ikke Forløbere og kunne ikke hævde Æren af at være hidtil ukjendte. Men hvad der alligevel forbeholder R. Hill og hans Landsmænd Navn af Banebrydere for denne vigtige Reform, som Postvæsenet nu skulde undergaa, er den Omstændighed, at dem skyldes Ideen til Hovedsagen: den ensformige Taxt, og tilmed denne Ides Gjennemførelse paa den Maade, at hele den kultiverede Verden for længe siden har antaget Systemet.

Man fortæller, at R. Hill i Trediverne rejste i Skotlands nordlige Grevskaber; da han bedede i en Landsby bemærkede han et Postbud, som rakte en ung Pige et Brev fra London; hun spurgte om Taxten, og da hun fik denne at vide, rystede hun sørgmodig paa Hovedet, drejede Brevet en 2—3 Gange mellem sine Fingre og gav det tilbage med de Ord, at hun ikke var rig nok til at kunne undvære en saadan Sum. Hill, som med Forundring havde set denne Scene, tilbød da naturligvis at betale Portoen, men den unge Pige rødmede og erklærede, ikke at kunne modtage en saadan Tjeneste af en Uekjendt. Da Hill havde trængt ind paa hende med sine Spørgsmaal, tilstod hun endelig, at Brevet var fra hendes Kjæreste i London, at han og hun vedligeholdte en gratis Korrespondance med hinanden paa den Maade, at de, under Paaskud af at mangle Penge, ikke modtog Brevet, men forinden Afleveringen havde de derimod faaet Tid til at læse hemmeligt paa Bagsiden to eller tre simple Tegn, hvorom de to Trolovede vare komne overens og som vare dem en tilstrækkelig Korrespondance. Ad denne Vej kunde de bestandig holde Forbindelsen vedlige uden at betale Posttaxten, hvis Højde ellers efter nogen Tids Forløb vilde have gjort et alvorligt Skaar i deres faa

Hjælpekilder. Det var paa denne Maade, at Hill kom til at tænke over, at et System, der saaledes kunde omgaaes uden at man kunde ramme Omgaaelsen, sikkert lod meget tilbage at ønske, og han spurgte sig selv, om ikke den Taxt, som steg forholdsvis med Afstandene, saa retfærdig den end syntes, alligevel stred baade mod Postens og Publikums Interesser, og om ikke disse just tilraadede at sætte Prisen paa Besørgelsen af Breve ens for hele Rigets Vedkommende, kun forskjellig efter Vægten. Et Forslag som Hill udarbejdede i Overensstemmelse med disse Ideer, blev overrakt den engelske Regering og havde strax Nedsættelsen af en Kommission til Følge, der skulde undersøge det indkomne Forslag til en Postreform. Men Reformen laa saa at sige i Luften, en Mængde beskjæftigede sig med Løsningen af Spørgsmaalet, og nu strømmede det ind til Kommissionen fra de mest forskjellige Mennesker med Projekter, der alle gik ud paa at føre Ideen ud i Livet paa den hensigtsmæssigste Maade og som en for en blev underkastet den omhyggeligste Prøvelse af Kommissionen. Blandt disse fortjener en af en skotsk Toldembedsmand, Samuel Forrester, særlig at fremhæves. Han foreslog at tillade alle Papirfabrikanter under Kontrol af en Embedsmand at stemple deres Papir med Frimærker mod at betale en vis Afgift til Staten. Dette frankerede Brevpapir skulde findes til Salgs hos enhver Papirhandler, og man behøvede kun at skrive Adressen saaledes, at Frimærket blev synligt, for at Postvæsenet skulde besørge det frit. Hvert Stykke Papir, der saaledes blev mærket, maatte ikke være over en vis Størrelse, men det skulde være tilladt at dele det saaledes, at man fik Papir i Folioformat, i Kvart og i Oktav, det første med et Mærke til 2 Pence, de to andre stemplede med 1 Penny.

Fabrikanterne skulde forsynes med Avtorisation til at levere mærket Postpapir, og en Embedsmand skulde kontrollere Fabrikationen og optegne det mærkede Antal. Ved nøjagtig at kontrollere alt det fabrikerede og dernæst sammenholde det af Fabrikanten solgte med det, der var blevet tilbage i Magasinet, skulde Svig kunde undgaas.

Skjønt dette Forslag ikke manglede praktisk Gjenfærdighed, betragtede man dog dette System som altfor indviklet, og det blev overdraget Ideens Ophavsmand, Rowland Hill, at sætte den ny Tingenes Tilstand i Værk. Hill foreslog 4 Slags Postmærker, som alle blev antagne: 1) Stemplede Brevomslag, 2) Stemplede Konvolutter, 3) Etiketter med Gummi eller egentlige Frimærker og endelig 4) Stemplet Brevpapir. Hver af disse fire forskellige Frankeringsmaader havde sine Forsvarere og sine Modstandere, de sidste især iblandt Papirfabrikanterne, som betegnede den Ret, som Staten forbeholdt sig til at mærke Papir og Omslag, som et tyrannisk Monopol, medens de bedre kunde gaa ind paa de egentlige Frimærker. Paa den anden Side tog en Konvolutfabrikant Ordet især til Forsvar for stemplede Konvolutter og mente, at navnlig de løse Frimærker lagde Vejen aaben for alle Slags Misbrug. Men uden at tage Hensyn til denne mere eller mindre interesserede Kritik skyndte Regeringen sig med at faa Loven om Postmærkerne færdig og ført ud i Livet.

Forinden dette kunde ske, gjorde man et Forsøg i Retning af Reformen ved at nedsætte Taxterne og indrette ganske faa Tarifskalaer. Dette Forsøg blev det, som skulde aabne Landets Øjne for Vigtigheden af Reformen, ved at vise, hvor ønsket og hvor nødvendig den i Grunden var. De indleverede Breve forøgedes fra den Dag, Nedsættelsen traadte i Kraft, paa en saadan Maade, at den

overgik enhver rimelig Beregning. Det var aabenbart, at det almindelige Mandskab ikke længer kunde besørge Tjenesten og at Indførelsen af Postmærker var uopsættelig. Om den Bevægelse, denne Reform medførte i London, fortælles der, at Folk i store Mængder styrtede til Bureauerne ligesom til Theatrene, naar der opføres et Kassestykke; i den sidste halve Time før Postens Afgang var Betjeningen utilstrækkelig, thi Brevene skulde modtages, de skulde vejes, Pengene indkasseres, Frankeringen foretages, og hver af disse Operationer skulde udføres for hvert enkelt Brev for sig. Efterhaanden som Dagene gik, bleve Postsalene fuldere og fuldere, dels af Nysgjerrige, der vilde være Vidne til dette uvante Skuespil, dels af Korrespondenter, der kæmpede sig frem for at faa deres Breve afleverede. Selve Postdirektøren var til Stede og ordnede dette Kaos med den paaskjønnelsesværdigste Iver. Før Nedsættelsen af Taxterne, var et eneste Bureau tilstrækkeligt til det daglige Behov, nu havde man aabnet sex, som formeligt vare belejrede; endelig maatte man aabne et syvende og tilsidst et ottende, hvor selve Direktøren besørgede Tjenesten for ikke at sende nogen Korrespondent bort med uforrettet Sag. I en Time var der modtaget over 3000 Breve. Da Kontorene vare i Færd med at lukke, gav Publikum selv sin Begejstring for den begyndte Reform Luft ved at udbryde i en Bifaldssalve for Postens Embedsmænd og en anden for Rowland Hill, samtidig med at en af Kontoristerne erklærede, at han for Fremtiden ikke vilde tjene under 200 L. St. om Aaret; thi tidligere havde han ordentligvis modtaget 80 Breve om Dagen, den forløbne Dag derimod over 3000.

Tilbage stod der at vinde den almindelige Opinion for Frimærkesystemet. For Administrationens Vedkom-

mende blev dette System en nødvendig Følge af nedsatte og ensformige Taxter; desuden havde R. Hill paavist og den engelske Statsrevision bekræftet, hvor hyppigt der fandtes uforklarlige og uoplyste Fejl i de Regnskaber, som Postkontorerne indsendte. Statsrevisionen mente endogsaa, at Kontrollen for disse Regnskabers Vedkommende var paa lidt nær ganske illusorisk; de Tal nemlig, som Postkontorene i de store Byer, som Birmingham, Liverpool, Plymouth osv., indsendte, stemmede aldrig med Tallene i Centralbureauerne. Dét var naturligt at slutte af denne bestandig tilbagevendende Forskjellighed i Regnskaber, som skulde stemme, at der eksisterede et permanent Bedrageri, som kunde gaa ustraffet i Svang, fordi det maatte være formelig organiseret imellem Post-etablissementerne. Statsrevisionen opstillede endogsaa et Exempel paa, hvorledes to Postembedsmænd uden at det var til at opdage kunde indgaa en of- og defensiv Aliance paa Statskassens Bekostning. Foruden at nu Frimærkesystemet ganske af sig selv vilde bringe disse alvorlige Misbrug til Ophør ved at gøre Kontrollen let og klar, paaviste R. Hill tillige, hvor fordelagtigt Systemet vilde blive for Publikum. Han beregnede, at Tidsspilde og Ulejlighed for Afsenderen ved Afleveringen af et Brev, selv under Forudsætning af ensformige Taxter, vilde medføre et Tab af $\frac{1}{10}$ Penny pr. Brev, medens dette Tab under det ny System i det Højeste kunde anslaaes til 6 Gange saa lidet eller $\frac{1}{60}$ Penny, altsaa ganske forsvindende. Alle Korrespondenter, rige eller fattige, kunde da forsyne sig med et tilstrækkeligt Antal Frimærker, hvorved Tidsspilde og Ulejlighed endogsaa vilde være for Intet at regne. Endelig havde Publikum i Frimærkerne et bekvemt Pengerepræsentativ, der paa mange Maader

kunde blive nyttigt, navnlig ved smaa Udbetalinger, der skulde forsendes.

Et andet vigtigt Spørgsmaal var det, om hvorvidt der var Udsigt til at Postmærker i stor Mængde vilde blive forfalskede, et Spørgsmaal, som Datidens Journalister ikke tøvede med at behandle til Angreb eller til Forsvar for Postmærkeloven, som var under Behandling. En Forfatter, som grundig behandlede denne Side af Sagen, fik en Belønning af Regeringen for sit Skrift. Det var hans Mening — som Erfaringen ogsaa har stadfæstet — at i Overensstemmelse med den sunde Fornuft vilde Eftergjørelsen af Postmærker ikke nær naa det Omfang som Eftergjørelsen af Banknoter, hvormed den nærmest maatte sammenstilles. En saadan Falskner vilde nemlig udsætte sig for en betydelig Straf uden at have nogen Gevinst at tale om i Udsigt, højst 2 Shilling paa hvert L. St., medens Avtoriteterne bestandig vilde være i Stand til at opdage Falskneren paa en nem Maade, om det saa kun var ved at henvende sig til Afsenderen. Det stemplede Brevpapir til Værdi af 1 Penny, solgtes til Publikum for 16 Pence for 15 Stykker. Naar derfor Falsknerne vilde sælge deres Produkt til Hælerne ligesom Banknoteforfalskerne for $\frac{1}{10}$ af den eftergjorte Værdi, maatte de levere 10 Mærker for 1 Penny, altsaa saa langt fra at medføre en Fordel, skaffede denne Forretning dem endogsaa et Tab. Dertil kommer, at Anskaffelsen af Maskiner og øvrige Redskaber til Eftergjørelsen af alle Slags Postmærker maatte andrage en Sum, som kun rige Folk uden Møje kunde skaffe til Veje, en Omstændighed, der end yderligere formindskede Chancerne for en Forfalskning. Naar nu en Falskner skulde bringe sit Produkt i Handelen, vilde Faren begynde for ham. Det er nemlig ikke her som med Emitteringen

af falske Pengesedler, hvor det ikke altid er let strax at komme paa Spor efter Falskneren, fordi disse Sedler bestandig ere i Omløb og maaske have været i Tusinders Hænder inden Forfalskningen opdages; et Postmærke derimod bruges kun én Gang, og skulde det lykkes et saadant eftergjort Postmærke at undgaa Embedsmændenes Kontrol 1, 2 eller 3 Gange, vilde det blive grebet den 4de Gang, og Ophavsmanden let blive opdaget.

Inden den ny engelske Postlov kunde komme ud i en endelig Form, gik der en rum Tid med Forberedelserne til denne indgribende Reform; man brugte saaledes 2 Maaneder for at undersøge de 600 Projekter, som vare indkomne. Desuden skulde man anskaffe Maskiner, bestille Tegninger, faa disse graverede, forsøge forskjellige Sorter Papir, og, hvad der saa var det Vigtigste af Alt, sikre sig en daglig Produktion af omtrent 1 Million Mærker. Oprindeligt havde man haft til Hensigt at lægge megen Vægt paa den kunstneriske Udstyrelse af Brevmærkerne, saaledes at den æsthetiske Sans ved Hjælp af disse kunde blive udbredt i de lavere Klasser, samtidig med at Eftergjørelsen vilde blive vanskeligere. Maaske det kunde interessere En eller Anden at gjøre sig bekendt med, hvorledes man oprindeligt havde tænkt sig et Postmærke. Tegningen dertil er givet af den engelske Maler Mulready, som vandt den af Regeringen udsatte Pris. Mærkets Størrelse skulde ikke være mindre end en halv Side paa et almindeligt Stykke Brevpapir, og paa denne Overflade havde Kunstneren tænkt sig en stor allegorisk Scene. I Midten er en kvindelig Figur anbragt, forestillende England, støttende sig til et Vaabenskjold og med den britiske Løve for sine Fødder. Fire Sendebud, nøgne og bevingede, flyve bort med Budskab ligesom paa

et Tegn af hende, medens man i Baggrunden bemærker Skibe til Ankers paa en Rhed, og en Lappe, der fører sin Ren afsted. Til højre en Gruppe Indianere, som lover William Penn Venskab under en Kokospalme, indianske Kvinder, som støtte sig til Træet, bære deres Børn paa deres Arme og give dem Die; noget længer borte ere nogle Negre i Færd med at tilspigre et Sukkerfad. Venstre Side er forbeholdt Orienten: en turbanklædt Skriver, der nedskriver en Regning, stærke Lastdragere, som med krummede Rygge modtage Sækkene for at laste dem paa Elefanterne og Kamelerne, endelig Kinesere i Silkeklæder, der med deres lange Pisk feje Gadens Støv, medens de ere beskæftigede med Optællingen af deres Kasser med The og Krydderier. Foruden dette findes der endnu to forskellige Grupper, som ere i Færd med at læse ankomne Breve.

Brevmærker efter denne indviklede Model ere virkelig blevne benyttede i den allerførste Tid; men efter ganske kort Tids Forløb antog man Kongens Billede som staaende Kjendetegn, et Exempel, der blev efterlignet af de fleste monarkiske Stater.

To Aar efter at Rowland Hill havde udgivet sit Flyveskrift «Post Office Reform», blev det ny System, som skulde faa saa indgribende Virkninger, vedtaget af Parlamentet, og Aaret efter, 1840, var Reformen indført over hele Storbritanniens Postadministration. Resultaterne overgik langt enhver Forventning. Hill havde selv beregnet, at Forøgelsen af Breve vilde stige til det Femdobbelte; men efter en Artikel i Edinburgh Review for Juli 1864, androg 1863 Brevenes Antal i de britiske Postkontorer imidlertid 642 Millioner eller henved $8\frac{1}{2}$ Gange saa mange som i 1839. Bruttoindtægten var steget fra 2,348,000 L. St.

til 3,863,000 L. St. eller med 65 pCt., Nettoindtægten fra 1,660,000 L. St. til 1,814,000 L. St., skjønt R. Hill selv mente, at denne sidste ikke fuldkommen vilde naa sit tidligere Beløb.

Rowland Hill modtog som Paaskjønnelse af sine Landsmæne Baronettitlen og en Belønning af 20,000 L. St. «Men», som det anførte Tidsskrift skriver, «dette var slet ikke en stor Anerkjendelse i Forhold til hans Fortjenester. Under hans Indflydelse ophørte Posten nemlig at være en væsentlig fiskal Institution, kun brugelig for Privilegerede og Rige, den er bleven det kraftigste Middel til at bringe Forbindelse til Veje mellem Mennesker af alle Stænder og alle Kaar, saaledes at Samkvemmet mellem hvert Lem af dette store Samfund trodser enhver Afstand, og er paa lidt nær ligesaa billigt, hurtigt og nemt som en Samtale.»